

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Hautamäki

LAUSUNTO

16.2.2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 179/2025 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esitystä koskeneesta esitysluonnoksesta 6.8.2025 päivätyn lausunnon (VN/11905/2024-OM-10) liikenne- ja viestintäministeriölle, jossa kiinnitettiin huomiota tarkastusoikeuden ulottuvuuteen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa, seuraamusmaksun erääntymiseen maksettavaksi, siihen mitä pidetään elinkeinovapauden rajoittamisena, vaikutuksista Oikeusrekisterikeskuksen ja Tietosuojavaltuutetun toimintaan, sekä perusteluihin sen osalta mitä on voimassa toimivallanjaon osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Oikeusministeriö pitää aiheellisena todeta edelleen tarkastusoikeudesta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan.

Tarkastusoikeus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan

Oikeusministeriö toteaa, että esityksen 1. lakiehdotuksen 19 §:ään, jossa säädettäisiin markkinaevalvontaviranomaisen oikeudesta tehdä tarkastuksia, on lisätty esityksen jatkovalmistelussa tarkastusoikeuden edellytykseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan se, että epäilyssä rikkomuksessa olisi kyse digitaalisen elementin sisältävän tuotteen tai siihen liittyvän prosessin vaatimustenvastaisuudesta tai kyberkestävyysasetuksen 57 artiklassa tarkoitetusta tilanteesta, jossa tuote muutoin aiheuttaa merkittävän kyberturvallisuusriskin.

Kyberkestävyysasetuksen ((EU) 2024/2847) 57 artiklan 1. kohdassa merkittävä kyberturvallisuusriski liitetään riskiin a) ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle; b) perusoikeuksien suojaamiseen tarkoitettujen unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisten velvoitteiden noudattamiselle; c) direktiivin (EU) 2022/2555 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen keskeisten toimijoiden sähköisen tietojärjestelmän avulla tarjoamien palvelujen saatavuudelle, aitoudelle, eheydelle tai luottamuksellisuudelle; tai d) muille yleisen edun suojaamiseen liittyville näkökohdille.

Tarkastustoimivallan edellytysten kiinnittäminen EU-asetuksen 57 artiklaan vaikuttaisi nostavan perusteltavuutta sen kannalta, että tarkastus voidaan suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Sen sijaan edellytys liittyen siihen,

että kyse olisi digitaalisen elementin sisältävän tuotteen tai siihen liittyvän prosessin vaatimustenvastaisuudesta, ei vaikuttaisi selkeästi nostavan kynnystä tarkastusoikeuden ulottamisesta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan. Epäselväksi jää esimerkiksi se, sallisiko viimeksi mainittu edellytys tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa myös silloin, kun mahdollisesti määrättävä seuraamusmaksu olisi liitettävissä luonteeltaan vähäisempiin rikkomuksiin.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 6 luvussa olevien säännösten perusteella seuraamusmaksu voitaisiin määrätä hyvin monen erilaisen laiminlyönnin perusteella ja seuraamusmaksu voisi kohdistua niin valmistajaan (31 §), valtuutetun edustajaan (32 §), maahantuojaan (33 §), jakelijan (34 §), kuin ilmoitettuun laitokseen (35 §). Lisäksi lain 36 §:ssä säädettäisiin muista kyberkestävyysasetukseen liittyvistä seuraamusmaksuista ja lain 37 §:ssä kyberturvallisuussertifiointia koskevasta seuraamusmaksusta.

Oikeusministeriö katsoo edelleen aiheelliseksi kiinnittää huomiota kotirauhan suojaan rajoittavaan 1. lakiehdotuksen 19 §:n sääntelyyn sen kannalta, olisiko tarkastusoikeus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kuitenkin kategorisesti oikeasuhtainen toimenpide esimerkiksi vaikkapa tilanteessa, jossa valmistaja on laiminlyönyt kyberkestävyysasetuksen 13 artiklan 4 kohdassa säädetyn velvollisuuden sisällyttää teknisiin asiakirjoihin kyberturvallisuusriskien arvioinnin, tai jättänyt ilmoittamatta tukiajan päättymisestä 13 artiklan 19 kohdassa säädetyllä tavalla. Vaikka tarve tarkastukselle ei kaikkien laiminlyöntien osalta käytännössä ehkä realisoituisikaan, olisi kuitenkin perusoikeuden rajoittamisen näkökulmasta perusteltua rajata pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin ulottuva tarkastusoikeus säännösperusteisesti tarkasti ja täsmällisesti nimenomaisesti vain sellaisiin laiminlyönteihin, joista koituva seuraus voisi tarkoittaa sellaista rangaistusluonteista hallinnollista seuraamusmaksua, joka olisi perusteiltaan oikeassa suhteessa (tarpeeksi vakava) perustuslain 10 §:n suojaaman kotirauhan rajoittamiseen.

Tietojen luovuttamista koskevien perustelujen täsmällisyydestä

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 14 §:ssä säädettäisiin ilmoittavan viranomaisen ja ilmoitetun laitoksen oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa tietojen luovuttaminen on sidottu tarpeellisuusvaatimukseen ja pykälän muotoilu vaikuttaisi olevan linjassa säännöskohtaisten perustelujen kanssa. Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että säätämisyjärjestystä koskevista perusteluista todetaan, että 1 momentin mukainen ilmoittavan viranomaisen tiedonluovutus-oikeus olisi sidottu välttämättömyyteen pykälässä määriteltyjen tehtävien hoitamisen kannalta (s. 123).